

Budapestre vonatkozó ujságcikkek		Oszályozás	
		Tárgy	378
Szerző:		Hely	1962
Cím:		Idő	"1962"
Forrás:		Személy	
Egyetem' Lapok		Helyszám	
(Hely)		(Köt. v. füz.)	(Oldal)
1962. márc. 3.		(Idő)	

Egyetemünk alapjait 1635-ben vetette meg Pázmány Péter, esztergomi érsek, aki egyszemélyben volt az ellen-reformáció szellemi vezére és a magyar irodalmi nyelv egyik korai kiváló művelője. Az egyetem szellemi irányításáról másfél évszázadon át a jezsuita rend gondoskodott, s ez természetesen rányomta bélyegét mind az oktatás rendszerére, mind pedig tartalmára. 1773-ban, amikor Magyarországon is bekövetkezett a jezsuita rend régóta várt feloszlatása, sor kerülhetett az egész magyar közoktatásügy átszervezésére. Az 1840-es évekig az egyetem haladó erői szívós harcot folytattak az abszolutizmus és természetes velejárója, az egyházi befolyás ellen. Jellemző, hogy csupán 1844-ben diadalmaskodott a magyar nyelv ügye az egyetemi oktatásban.

Az 1848. évi törvényhozás tette végre szabaddá és magyarrá egyetemünket. A tanzsékeken a maradi szellemű oktatók eltávolítása után a haladó magyar tudomány és irodalom képviselői is elfoglalták helyüket. Így lett egyetemi professzor, illetve magántanár Garay János, Horváth Árpád, Vállás Antal, Petzval Ottó a bölcsészkaron, Kornis Károly és Pauler Tivadar a jogi karon, Nendtvich Károly és Wágner János az orvosi karon.

A szabadságharc leverése után újból szomorú korszak köszöntött be az egyetemen. Az új abszolutizmus első intézkedése az egyetemi autonómia felfüggesztése és kinevezett tanács beiktatása volt. Bizonyos enyhülést jelentett az 1860. évi októberi diploma kihirdetése. Újból a magyar lett az oktatás nyelve, számos idegen professzor helyét magyarok foglalták el.

A századfordulókor s azt követően a professzori székeket általában a nemzetközi tudományos életben is elismert tudósok foglalták el. Semmelweis mellett Eötvös Loránd, Korányi Frigyes, Than Károly, Högyes Endre, Entz Géza, Jendrassik Ernő, Margó Tivadar, Lengyel Béla, Hampel József, Nékám Sándor, Asbóth Oszkár, Fodor József, Beke Manó, Goldzieher Ignác, Vambergy Armin nevei fémjelzik a korszak tudományos színvonalát. Az egyetemi és gyakorlati élet kapcsolata is egyre szorosabbra fűződött.

A Magyar Tanácsköztársaság idején az új haladó szellemet többek között Babits

Mihály, Benedek Marcell, Winternitz Arnold, Fülep Lajos, Turóczi-Trostler József, Laczkó Géza, Vadász Elemér, a filológus Révay József, Beke Ödön, Schmidt József nevei jelzik. Az előadások tematikájában helyet kapott Ady Endre, a kommunista társadalom iskolapolitikája, a történeti materializmus. Az egyetemről leválasztották a hittudományi kart, gyökeresen átalakult a középiskolai tanárvizsgálat és az egyetemi felvétel rendje. Az ifjúságot bevonták az egyetemi élet irányításába, a munkásság továbbképzésére az egyetemen belül munkasakadémia létesült.

A Horthy-reakció huszonöt éve alatt minden politikai jellegű megkötöttség ellenére nagy jelentősége volt annak, hogy tudományukat szakmájuk oly kiváló művelői hirdették tanszékükről, mint Gomboz Zoltán, Györffy István, Fejér Lipót, Horváth János, Németh Gyula, Hajnal István, Szekfű Gyula, Domanovszky Sándor, Szladits Károly, Marton Géza, Navratil Ákos, Lenhossék Mihály, Kiss Ferenc, Herzig Ferenc, Vámosy Zoltibor, Adám Lajos és Grósz Emil.

A felszabadulás után 1948-ban veszi kezdetét az egyetemen a tulajdonképpeni szocialista fejlődés. Egy év múlva kerülhetett sor az első egyetemi reform kidolgozására és bevezetésére, létrehozták a marxizmus-leninizmus intézményes oktatását, bevezették az orosz nyelv kötelező oktatását. 1950-ben Eötvös Lorándról nevezték el az egyetemet, s ugyanebben az évben leválasztották a hittudományi kart, majd a specializálódás következtében kivált az orvoskar.

Az elmúlt tizenhét év során szükségessé vált a tanárképzés elavult rendszerének újjászervezése is. Bevezették a tanárjelöltek kötelező iskolai gyakorlatát, 1958-ban és 1961-ben három gyakorló iskolát az egyetemi szervezet részévé tettek. Napjaink felsőoktatási feladatai közé tartozik az egyetemi reform kidolgozása és bevezetése — az egyetemi képzésnek az étellel való szorosabb kapcsolata jegyében. A reform az egyetemen folyó tudományos munkát, a szakmai és politikai képzést oly módon hozza közel a gyakorlati oktatáshoz, hogy ezzel társadalmunknak a szakemberekkel szembeni tényleges és egyre fokozódó igényeit valóban kielégíthesse.